

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

NÕUKOGU

Nõukogu järeldused, mis käsitlevad noorte paremat juurdepääsu õigustele, et suurendada noorte iseseisvust ning osalust kodanikuühiskonnas

(2015/C 18/01)

NÕUKOGU,

TUNNISTADES, ET:

1. nõukogu määras Euroopa Liidu noorte töökava (2014–2015) raames⁽¹⁾ kindlaks noorte võimestamise kui kolme eesistujariigi (IT, LV, LU) prioriteetse teemavaldkonna, keskendudes õigustele juurdepääsule, iseseisvusele, poliitilisele osalusele ja kodanikuaktiivsusele;
2. viimaseid aastaid iseloomustanud majandus- ja sotsiaalkriisi mõjutab noori endiselt negatiivselt. Sellest tulenevalt on demograafilised muutused, noorte töötus ja töö ebakindlates tingimustes muutnud iseseisvuse saavutamise ja oma õiguste tõhusa kasutamise noorte jaoks keerulisemaks;
3. noorte töötuse kõrge määr on aidanud kaasa vaesuse, marginaalsuse, sotsiaalse tõrjutuse ja terviseprobleemide levikule ning vähendab usku tulevikku. Uuringud näitavad, et mõnes liikmesriigis mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored)⁽²⁾ arv üha suureneb ning sotsiaal-majandusliku olukorra ja poliitilise osaluse vahel on tugev seos: NEET-noored hääletavad ülejäänud noore elanikkonnaga võrreldes vähem tõenäoliselt⁽³⁾, nad usaldavad vähem poliitilisi organisatsioone ning nende osalus ühiskondlikus elus on madalam;
4. noored on siiski ühiskonna jaoks väärtuslik ressurs. Nende oskusi, pädevusi ning loomingulist ja innovatsioonivõimet tuleks noortepoliitika strateegiate rakendamisel Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil pidevalt arvesse võtta;

OLLES TEADLIK:

5. et on märke, et noored saavad iseseisvaks⁽⁴⁾ hilisemas vanuses kui varem;
6. et majanduslangus on suurendanud põlvkondadevahelist ebavõrdsust ning et sellel võib olla pikaajaline mõju meie ühiskonna sotsiaalsele sidususele ja solidaarsusele;

⁽¹⁾ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu noorte töökava kohta (2014/C 183/02).

⁽²⁾ Eurofoundi uuring – „NEETs - Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe” – <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm>

⁽³⁾ Kirjeldav statistika 15–29-aastaste noorte kohta näitab, et NEET-noored osalevad poliitikas oluliselt vähem kui ülejäänud noor elanikkond (Eurofoundi uuring – „NEETs - Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe”, lk 95) – <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm>

⁽⁴⁾ Noorte iseseisvuse eeltingimuseks on vajaliku toetuse, vahendite ja võimaluste olemasolu, et teha valik elada iseseisvalt, juhtida ise oma elu, osaleda ühiskondlikult ja poliitiliselt täiel määral igapäevaelu kõigis valdkondades ning langetada iseseisvaid otsuseid. Noorte võime saada iseseisvaks ei ole seotud ainult töövaldkonnaga, vaid see hõlmab ka noorte võimet arendada oma potentsiaali, teha oma valikuid ja elada iseseisvalt, omades vahendeid osaleda kriitiliselt ja aktiivselt oma kogukonna sotsiaalses, poliitilises ja majanduslikus elus.

7. et noorte suurenenud liikuvus Euroopas, mida põhjustab ka töötamine teistes riikides, vajab asjakohast tähelepanu, et see noorte jaoks tõeliseks isikliku ja professionaalse arengu võimaluseks muuta. Seoses sellega võib programmil Erasmus+ olla tähtis roll: edendada nii noorte suuremat iseseisvust kui ka ühiskonnaelus osalemist liikuvuse kaudu ning samuti parandada tööalase konkurentsivõime ja kodanikuaktiivsuse jaoks olulisi oskusi ja pädevusi;
8. 13.–15. oktoobril 2014 Roomas toimunud ELi noortekonverentsi ühistest järeldustest ⁽¹⁾ ⁽²⁾;

TUNNISTADES JÄRGMISI PEAMISI VÄLJAKUTSEID:

9. majandus- ja sotsiaalkriisi poolt põhjustatud asjaolude koosmõju, nagu sissetuleku vähenemine, töökohtade puudus ja töö suurem ebastabiilsus, on vähendanud noorte suutlikkust saada iseseisvaks ⁽³⁾;
10. seetõttu on vaja nüüd välja töötada asjakohased meetmed ja poliitika noorte iseseisvuse ja nende täiskasvanuikka ülemineku toetamiseks. See ei hõlma mitte ainult tööd poliitikatega, mis soodustavad noorte üleminekut haridusest tööellu, vaid ka tööd seonduvates valdkondades, nagu juurdepääs rahastamisele, tervishoiule ja heaolule ning osalus poliitilises ja ühiskondlikus elus, et pakkuda vajalikke vahendeid, mis aitavad noortel iseseisvaks saada ja ühiskonnaelus osaleda;
11. eesmärgiga tagada noorte juurdepääs õigustele peab EL keskenduma muu hulgas noorte töötuse vastu võitlemisele, kodanikuaktiivsuse edendamisele ning sellele, et vähendada noorte omandatud oskuste ja pädevuste ning tööturul nõutud oskuste vahelist mittevastavust, võimaldades samal ajal noortel panustada uute töökohtade pidevasse loomisse, edendades kvaliteetset haridust ning parandades tööandjatele koolilõpetanute oskuste ja pädevuste kohta teabe jagamist;

LEIAB SELLEGA SEOSES, ET:

12. EL ja liikmesriigid võiksid oma vastavates pädevusvaldkondades ning subsidiaarsuse põhimõtet nõuetekohaselt arvesse võttes edendada noortepoliitika vallas tehtavas sektoriüleses koostöös vajaduse korral meetmeid, millega:
 - toetatakse noorte iseseisvust ja heaolu ning käsitletakse ja ennetatakse paljude noorte poolt kogetavaid kõiki diskrimineerimise vorme;
 - suurendatakse noorte hulgas teadlikkust nende õigustest ja sellest, kuidas neid õigusi kaitsta;
 - toetatakse noorte kaasamist kõigil poliitilise otsustamisprotsessi tasanditel ning tunnustatakse selleks noorteor- ganisatsiooni osaluse tähtsa kanalina ja kodanikuaktiivsuse arendamise vahendina;
 - jätkatakse liikumist selles suunas, et tunnustada noorsootööd kui vahendit, millega saab julgustada osalust ning iseseisvuse saavutamiseks oluliste oskuste ja pädevuste omandamist;
 - edendatakse võimalusi kogukonnaelus osalemiseks ja sellesse panustamist, ka meedia ja infotehnoloogia kaudu, eelkõige seoses noori vahetult puudutavate otsustega;
 - toetatakse meedia- ja digitaalse kirjaoskuse arendamist kui vahendit, millega muuta noored kriitiliste mõtlemise- ga aktiivseteks kodanikeks;
 - toetatakse informaalset ja mitteformaalset õppimist, näiteks vabatahtliku töö kaudu omandatud oskuste ja päde- vuste tunnustamist ja valideerimist ning edendatakse noorte osalust ühiskonna-, sotsiaalses ja poliitilises elus;

⁽¹⁾ Dok 14429/14.

⁽²⁾ Nimetatud ühised järeldused võeti vastu ELi noortekonverentsi poolt Roomas, mis on korduv mitteametlik üritus, mille korraldab eesistujariikide kolmik Euroopa Komisjoni toetusel struktureeritud dialoogi lahutamatu osana, mille nõukogu võttis vastu resolutsiooniga (2009/C 311/01) Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö uuendatud raamistiku kohta ning resolutsiooniga (2014/C 183/01) noorte sotsiaalset kaasamist hõlmava struktureeritud dialoogi protsessi ülevaate kohta.

⁽³⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1404.htm>

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET NÕUETEKOHASELT ARVESSE VÕTTES:

13. tegema edusamme ühiskondlikus ja poliitilises elus noorte osalust takistavate tegurite kindlaksmääramisel, kaaludes meetmete võimalikku kasutusele võtmist nende takistuste käsitlemiseks;
14. püüdma edendada noorte juurdepääsu kvaliteetsetele, õiglast palka ja sotsiaalkaitset pakkuvatele töökohtadele, võimaldades noortel olla iseseisvad ning elada turvalist ja inimväärset elu;
15. edendama noorte võrdseid võimalusi ja soolist võrdõiguslikkust, sealhulgas sotsiaal-, majandus- ja poliitilise elu valdkondades. Kaaluma meetmete võtmist selle tagamiseks, et noored saavad ühitada töö- ja eraelu;
16. investeerima ennetus- ja sekkumismeetmetesse haridussüsteemist varase lahkumise vähendamiseks, eelkõige sellise poliitika kujundamise kaudu, mis on suunatud kvaliteetsele haridusele võrdse juurdepääsu tagamisele ning pakub sihipärast tuge koolikeskkonna parandamiseks. Tähelepanu tuleks pöörata ka sellele, et kõrvaldada noorte ees seisvad takistused oma täieliku potentsiaali saavutamisel hariduses;
17. uurimuse „Noorsootöö väärtus” tulemusi ⁽¹⁾ arvesse võttes edendama noorsootööd kui põhivahendit, mis võimaldab noortel arendada oma algatusi ning toetab noorte üleminekut täiskasvanuikka;
18. kaaluma selliste sotsiaalmajutuse kavade väljatöötamise edendamist ⁽²⁾, mis keskenduvad eelkõige madala sissetulekuga noortele, nagu tudengid, praktikandid ja töötud;
19. kaaluma viise selliste noortele suunatud kavade loomise edendamiseks, mille eesmärk on toetada nende ettevõtlusalaseid projekte;
20. toetama noortesõbralike infoteenuste arendamist, mida saab kasutada noorte teavitamiseks nende õigustele juurdepääsust;
21. toetama noorte juurdepääsu kultuurielule, et aidata neil osaleda sidusama ühiskonna loomises;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES OMA PÄDEVUSE RAAMES JA NÕUETEKOHASELT SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET ARVESSE VÕTTES NING LIIKMESRIIKIDE POOLT NOORTEPOLIITIKA EEST KANTAVAT VASTUTUST AUSTADES:

22. jätkama investeerimist noorte iseseisvuse edendamisse noortepoliitika ja noorsootöö arendamise ja toetamise kaudu ning vajaduse korral sõltumatute ning noorte- ja nende juhivate organisatsioonide asjakohase toetamise ning rahastamise abil;
23. propageerima põhimõtet, et noorte iseseisvust ja osalust peetakse tähtsaks aspektiks, mida tuleb arvesse võtta ELi sotsiaalsete ja majandusstrateegiade arendamisel;
24. toetama kampaaniaid ja haridusprogramme, mille eesmärk on suurendada teadlikkust inimõiguste (sealhulgas ühiskondlikud, poliitilised, majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised õigused) ja selle kohta, kuidas noored saavad neid õigusi täielikult kasutada, tehes seda ka olemasolevate võrgustike kaudu. Erilist tähelepanu tuleks pöörata piiratud võimalustega noortele;
25. edendama programmi Erasmus+ raames olemasolevate võimaluste, sealhulgas õpetajate ja noorsootöötajate inimõigustealase (sealhulgas ühiskondlikud, poliitilised, majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised õigused) koolitusega seotud võimaluste kasutamist, et nad saaksid oma haridus- ja koolitusasutustes teavitustegevust teha;
26. tagama, et ELi noorte töökava rakendatakse kohe tõelise sektoriülese koostöö abil;

⁽¹⁾ „Working with young people: the value of youth work in the EU” (Euroopa Komisjon, 2014, http://ec.europa.eu/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf).

⁽²⁾ Kohaliku omavalitsuse pakutavad majutuslahendused, mille puhul majutuse eest makstav üür on väike.

27. kasutama noortegarantiid kui vahendit, millega edendada struktuurireformi liikmesriikides ja vahetada liikmesriikide vahel häid tavasid, eelkõige selle rakendamise üle teostatava järelevalve puhul seoses noorte üleminekuga hariduse omandamiselt tööellu;
28. looma olemasolevate struktuuride raames heade tavade vahetamise, et analüüsida ja arutada noorte olukorda seoses nende iseseisvuse, kodanikuühiskonnas osaluse ja heaoluga ning töötada kõigil tasanditel välja vajalikud täiustused;

KUTSUB NOORTEORGANISATSIOONE JA SIDUSRÜHMI ÜLES:

29. kasutama täiel määral ära Erasmus+ programmi pakutavaid võimalusi ja edendada seda programmi, et tagada noorte varustamine asjakohaste oskuste ja pädevustega, toetades nende iseseisvust ja julgustades neid ühiskonnas aktiivselt osalema;
30. teavitama noori nende juurdepääsust õigustele üldiselt ja konkreetsemalt nende tegevuste kontekstis ning looma konkreetseid algatusi, näiteks infoteenuseid, et suurendada teadlikkust noorte iseseisvuse ja õigustele juurdepääsuga seotud küsimustest;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

31. analüüsima uuendatud raamistiku instrumentide raames olukorda ja takistusi seoses noorte juurdepääsuga õigustele, tuginedes liikmesriikide vabatahtlikele panustele ning kaasates ka eksperte, poliitikakujundajaid, noorte esindajaid ning muid kodanikuühiskonna organisatsioone. Lisaks tuleks kõnealune analüüs korrapäraselt läbi vaadata, et see aitaks ühtlasi liikmesriikidel vahetada kogemusi ja häid tavasid;
 32. tugevdama sektoriülest lähenemisviisi noorsoopoliitikale ja tagama, et komisjon võtab poliitika ja programmide väljatöötamisel noorte juurdepääsu õigustele vajaduse korral arvesse;
 33. suurendama teadlikkust noorte osalusega, sealhulgas iseseisvuse ja õigustele juurdepääsuga seotud küsimustest, sealhulgas Euroopa Noorteportaali kaudu;
 34. panema ette võimalikke meetmeid, mille eesmärk on julgustada noorte osalust Euroopa demokraatlikus elus. Seoses sellega tuleks pöörata tähelepanu Euroopa Nõukogus tehtud tööle ning Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu vahelisele partnerlusele noorte valdkonnas;
 35. võtma arvesse Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu vahelise noorte valdkonnas toimuva partnerluse kokkulepitud raamistikus praegu tehtavat tööd seoses sotsiaalse kaasatusega, keskendudes teavitustegevusele, juurdepääsule sotsiaalsetele õigustele ning ksenofoobia ja diskrimineerimise uute vormide vastu võitlemisele.
-